СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 24-го Грудня, 1903. Число 52. Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, December 24, 1903. No. 52.

ПАМЯТАЙТЕ на „Народный Фондъ въ Америцѣ".

Збирайте, складайте и присылайте жертвы разомъ зъ списомъ жертвователѣвъ (чеки або моніордеры выписанѣ на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) пôдъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Такъ само замовляйте (роз. за готôвку)

РУСКІ МАРКИ НАРОДНІ пишѣть по нихъ пôдъ адресою:

Narodnyj Fond
P. O Box 108.
Jersey City, N. J.

Чеки або моніордеры высылайте на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa. а посилайте на адресу:
Narodnyj Fond, P.O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Дохôдъ зъ марокъ таковъ иде на Фондъ Народный въ Америцѣ! Рускі марки приклеяйте на паперѣ листовôмъ, на біляхъ, ковертахъ, посткартахъ такъ въ Америцѣ якъ и до краю. На листахъ и посткартахъ приклеяйте народнѣ марки на другôй сторонѣ, бо на фронтѣ дае ся амер. марку почтову! Кому лежить на серци будучнôсть амер. Руси, той що мѣсяця зложить якусь жертву на „Народный Фондъ".

О. Ник. Пôдгорецкій,
секр. Народ. Фонду.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.

Ч.	Даніила стовп.
П.	Спиридона
С.	Евгенія, Ореста
Н.	Праотцѣв. Филимона
П.	Елевтерія
В.	Аггея, Теофанія
С.	Даніила прор.

— ДНЯ 4. Грудня того року стало ся нещасте на ...стеръ, Па. Дуже потовкло ногу Василеви Желемъ. Вôнъ есть теперь у шпиталю и здае ся, що му вôймуть ногу.

ЦѢКАВЕ.

Оденъ священикъ ходить колектуючи на церковь по Америцѣ вже вôдъ довшого часу. Я самъ видѣвъ его вже бôльше разъ. Вôнъ мае таке свѣдоцтво:

Slawa Isusu Christu!
...v. Joseph Simon, grecko katolicky duchovny zo Jerusalima ...rajet milodary na sv. cerkov, ...jet pri sobi zo sv. csestnaho i ziv...orjascsaho kresta odnu csast ...tera licsit so viroju pribihajus... vseliaki bolyizni, csres molitvy, spovidi, osviascsenija vodi i ...knovenija tojto sv. csastki „I molitva viri spaset bolyascsaho".
Pittsburgh, 29ho Octobra, 1903.
R. J. Szabo
pastor of greek catholic Church.
cerkovnoj pecsati misto.

Дивна рѣчь, що такъ велике и важне дѣло до сего часу не було выявлене...

Американьскій Русинъ

— НАЙДОВШУ зелѣзницю въ свѣтѣ мае побудувати нове зелѣзниче товариство, що зъорґанізувало ся недавно въ державѣ Оклагомѣ, пôдъ назвою „Пан американъ Рейлродъ Ко." Сей зелѣзничій шляхъ пôде вздовжъ цѣлои Америки — зъ Фордъ Нелсонъ надъ Гудсоньскою затокою (въ Канадѣ) черезъ Вініпеґъ, въ Манітобѣ, до пôвнôчнои Дакоты, Небраски, Кансасъ, Оклагомы, Индіенъ Теріторі, черезъ ґелвестонъ, въ Тексасъ, а звôдси до Мексико, Панамы, Колюмбіи, Еквадору, Перу и Буеросъ-Айресъ, Вразиліи. Кромѣ того будуть ити вôдъ него бôчнѣ галузы, якѣ сполучать зъ собою всѣ бôльшѣ мѣста середущои и полудневои Америки такъ, що довжина нового шляху величезноѣ зелѣзницѣ буде выносити 10 тысячь миль.

Основный капіталъ товариства выносить 250 міліонôвъ доларѣвъ, а въ друге кôлько обѣцяли ему дати найбôльшѣ зелѣзничѣ компаніи въ Америцѣ, якъ трость Морґана, Кенедіенъ-Американъ Констрокшенъ Ко. и пр.

— СКАРБЪ въ сѣдлѣ. Нѣмецкѣ часописи доносять про таку подѣю: Въ мѣсточку Улянъ, коло Люксенбурґа померъ недавно тому вôзникъ Біденъ. По нѣмъ лишили ся два сѣдла, якѣ вôнъ купивъ бувъ пôдчасъ французко-нѣмецкои войны, а що тотѣ сѣдла, якъ здавало ся, мали историчну вартôсть, такъ дали ихъ директорови провінціонального музея, щобъ оглянувъ ихъ якъ слѣдъ и оцѣнивъ. Директоръ найшовъ въ однôмъ сѣдлѣ зашиту кишеню, а коли еѣ розпоровъ, увидѣвъ у нѣй пачку банкнотôвъ, зложену зъ 85 штукъ добре удержаныхъ, що ще теперь мають по тысячу франкôвъ кожда. Можна собѣ уявити радôсть вдовицѣ по Біденѣ!

Теперь догадують ся, що первѣсный властитель тыхъ банкнотôвъ, выбираючись на войну, зашивъ въ сѣдло цѣле свое майно. Въ борбѣ погибъ имовѣрно вôдъ кулѣ, а скарбъ лишивъ ся на божу волю.

— СВОЮ жѣнку застрѣливъ коло Френклинъ, Па. 30-лѣтный робôтникъ Лінардъ Джянсонъ, почѣмъ и собѣ вôдобравъ житє. Молода жѣнка не хотѣла жити зъ Джянсономъ и се пôпхнуло его до убійства и самоубійства.

— НА озерѣ Конкордія потонувъ коло Начезъ, Міс. пароходъ „Метіє" а вразъ изъ нимъ 6 людей залоги. Пароходъ вѣзъ богатый ладунокъ бавовняного насѣня, вартости кôлькасотъ тысячь доларôвъ.

— ДОМОВИНЫ зô скла — се послѣдна новôсть, яка вôдповѣдае вымогамъ науки и поступу. Мають они мати ту прикмету, що вповнѣ изолюють мощѣ и хоронять вôдъ погубного впливу вогкости, такъ, що навѣть по 10. або 20. лѣтахъ тѣло померного буде въ нихъ цѣле, подôбне до муміи. Дальше домовина зô скла дае спромогу хоронити померлого въ кождôмъ мѣсци безъ огляду на прикмету и складъ землѣ. Въ случаю якои небудь пошести склянне деревище не допускае, щобы зараза переносила ся на окруженє померлого, наколи мощѣ будуть замкненѣ въ трумнѣ.

— ВЪ ДНЯХЪ 16 и 17 Новембра вôдвѣдавъ я руску громаду въ Baltimore, Md. де высповѣдавъ и запричащавъ понадъ 60 людей. Пôдчасъ Службы Божои спѣвали молодцѣ дуже красно. — Руска громада въ Baltimore мае передъ собою будучнôсть, бо се мѣсто портове а о роботу не тяжко. Въ лѣтѣ навить недолѣтки и жены заробляють несогôршій грошь. Хто-бы зъ Русинôвъ не мавъ роботы, най ѣде до Baltimore. Тамъ є вже два мужескѣ братства а одно жѣноче. Давнѣйше въ Baltimore нѣхто навить не чувъ про Русинôвъ, бо майже всѣ, осѣдаючи помѣжь Поляками, полячили ся. Теперь змѣнило ся на лучше. Завдяки невтомимôй праци Иг. Ладны, Кульчицкого, Тирпака и другихъ свѣдомыхъ Русинôвъ, котрыхъ именъ вже собѣ не пригадую, руска громада збôльшае ся чимъ разъ бôльше такъ, що рѣшила побудувати свою власну церковь. Дай Боже доброго поводженя въ начатôмъ дѣлѣ. Най всѣ блудни сыны и доньки, що вôдрекли ся чи позабули свою вѣру и народнôсть повернуть назадъ до рôдного гнѣзда, бо въ нѣмъ хочь може бѣднѣйше, але за те любѣйше. Въ Baltimore є також вôддѣлъ „Р. Н. Союза".

Почуваю ся до милого обовязку подякувати на тôмъ мѣсци М. Тирпакови за гостину, молодѣжи и Ладнѣ за милозвучный спѣвъ а всѣмъ въ загалѣ за щиро руске приняте Тѣ науки и порады, якѣ я Вамъ подававъ най гомонять въ ушахъ Вашихъ все, коли встаете и лягаете спати ажь доти, доки не довершите задуманого святого дѣла.

о. Ст. Макаръ.

— ВЪ ШПИТАЛИ, Post Grad. Hospital въ Ню-Йорку находить ся вже четвертый тыждень Русинка Анна Гнатикъ р. зъ Ваненного. Хору вôдвѣдуе о. Пôдгорецкій зъ Jersey City. Слабôсть еѣ полягае въ нервовôмъ розстроеню, котра обявляе ся тымъ, що еѣ здае ся, що въ желудку мае рыбу, котру зъ водою полкнула.

— СТРАШНІ вѣсти привѣзъ зъ Китаю англійскій пароходъ „Атеніенъ", котрый причаливъ сими днями до пристани Вікторія, Б. К. Дня 5. м. м. скаженѣвъ на китайскихъ моряхъ грôзный тайфонъ, себто морска труба, и то зъ такою силою, що около 500 рыбацкихъ суденъ розбило ся и потонуло, а число жертвъ въ людяхъ выносить около 4000 особъ. Лишень дуже мало рыбакôвъ, бо не бôльше, якъ кôлька сотъ, вспѣло уратувати ся на военнѣ корабли, якѣ послало на ратунокъ хіньске правительство. Найстрашнѣйше скаженѣвъ тайфонъ въ окрестности Свотова.

— МАЙЖЕ чудомъ уратовано въ Питсбурґу, Па. 100 дѣвчатъ вôдъ неминучои смерти. Наслѣдкомъ експльозіи парового котла выбухъ огонь грôзный пожаръ въ фабрицѣ Армстронґа на 23-ôй улици и такъ швидко розширивъ ся, що 600 людей, котрѣ тамъ працювали, лишь зъ трудомъ всѣ-бо уратувати житє. хочь богато було при тôмъ тяжко покалѣченыхъ. Сто дѣвчатъ одначе, якѣ працювали на другôмъ поверсѣ, окружила поломѣнь зô всѣхъ сторôнъ и вôдтяла доступъ до сходôвъ. Тôлько поліціи и пожарной сторожи мають они завдячувати свое житє. бо тѣ по драбинахъ позносили всѣ дѣвчата. О денъ полісменъ самъ знѣсъ 8 дѣвчатъ на долину.

— ЖЕРТВОЮ пожежѣ упало въ селѣ Бели, земплиньскои стол. на Угорщинѣ 50 господарствъ. Згорѣло все до нащадку, а безталаннѣ погорѣльцѣ лишили ся на зиму, неначе середъ воды. Бѣда мѣжъ ними велика.

— ПЯНА худоба наробила сими днями богато шкоды въ однôмъ селѣ въ Прусахъ. До браги, призначеной для худобы, всипано черезъ похибку горѣвки, а худоба впила ся вôдъ того страшенно. Пянѣ коровы скакали, фукали и рыли въ стайнѣ а нѣхто не могъ до нихъ приступити, щобы ихъ здоѣти. Ще горше обходили ся волы, котрыхъ запряжено въ плугъ. Бѣгали вони мовъ божевôльнѣ изъ плугами по селу и тягнуть за собою парубкôвъ, такъ що богато парубкôвъ потовкли собѣ добре кости. На другій день була вся худоба дуже смутна и терпѣла вѣдай на бôль головы, бо деякѣ не вставали цѣлый день.

— ДИТИНУ зъ двома головами породила якась пані В. М, Джілеспіе въ Філіпсбурґъ, Па. Дитя мало двѣ шійки, немовъ фантастичный орелъ въ австрійскôмъ гербѣ, а на кождôй шійцѣ була невеличка головка. Вôдъ раменъ нормально збудоване, важило оно 9 фунтôвъ а було 19 цалѣвъ довге. Въ кôлька годинъ по уродженю мале чудовище померло, мимо зъусиля лѣкарѣвъ, щобы его удержати при житю.

— ЧУТКА про многоміліонову спадщину по украіньскôмъ гетманѣ Дорошенку була выдумкою. Въ „Правительст. Вѣстнику" читаемо: Въ однôмъ провінціональнôмъ „Листку" донесено про многоміліонову спадщину по гетманѣ Дорошенку, яку вôдкрыто мнимо въ однôмъ лондоньскôмъ банку. Опираючись на тôмъ донесеню многі особы, що уважають себе потомками Дорошенка, звернули ся до міністерства заграничныхъ справъ зъ просьбою о розслѣдженє той спадщины. Російскій консуль въ Лондонѣ, запытаный російскими властями, доносить, що офіціяльнѣ доходженя въ лондоньскихъ банкахъ не найшли нѣякихъ капіталôвъ походячихъ вôдъ гетмана Дорошенка.

Рефератъ

въ справахъ церковныхъ

выголошеный на вѣчу въ Йонкерсъ, О. Ал. Улицкинъ.

(Конець)

Такъ само не доставъ позволеня миропомазувати о. Пôдгорецкій вôдъ тогожь еппа. и въ слѣдуючôмъ роцѣ 1900 и вôдъ его наслѣдника Connora въ 1901. Та вже вôдъ того часу не ходивъ бôльше о. Пôдгорецкій до сихъ панôвъ по жаднй позволеня.

3) о. Пôдгорецкій на прошене Русинôвъ зъ Yonkers з'орґанізувавъ руску парохію въ р. 1899, бо загрозили, що если вôнъ ся ними не займе, то перейдуть на православіе. Коли сю парохію важивъ ся обняти о. Тимкевичь, New York-скій еп. его выклявъ, що було оголошено по церквахъ латиньскихъ.

А вже цѣлкомъ яснй латинізаційнй затѣѣ сихъ лат. епископôвъ зъ розпорядженя Propagand-ы о яке постарали ся, а яке выйшло въ 1897 р. 1. Мая. Тамъ сказано на першôмъ мѣсци: а) „позволяе ся вѣрнымъ всхôднымъ народамъ, живучимъ въ пôвнôчнôй Америцѣ держати ся лат. обряду, однакъ вôльно имъ назадъ вернути до свого обряду, коли вернуть до краю. Такъ отже вôльно и Русинамъ держати ся въ Америцѣ латиньского обряду — а коли вернуть до краю вôльно имъ (але не обовязанй и не мусять!) вернути назадъ до свого обряду! Онъ куда стежка въ горохъ.... Маешь Русине рôвне право твого обряду зъ латиньскимъ!...

А теперь придивѣмъ ся еще чи се правда, що лат. епископы постарали ся для насъ о такй права не для нашого добра — а для свого бизнесу?

1) Въ р. 1901 просивъ о. Пôдгорецкій свого нѣбы еппа. зъ Newark-у, щобы помôгъ ему выстарати ся о позичку на будову рускои церкви въ Jersey City, N. J. На се дôставъ вôдповѣдь, що поможе, але если церковь буде на него записана! Дивна рѣчь, що въ старôмъ краю есть богато такихъ самихъ епископôвъ католицкихъ и латиньскихъ и рускихъ — а нѣ оденъ не жадае щобы люде записували свои церкви на нихъ?! — ажь ту въ Америцѣ дивѣть ся, кат. епп. не може спокôйно спати якъ яка церковь не е на него записана! Чи може и на тое мають якій „канонъ“? Такого „канона“ нѣгде нема — а може бути що дôстали таке розпорядженє — „вôдъ Propagand-ы“? — а внажь вôдъ чого е въ Римѣ?!..

Розумѣе ся, о. Пôдгорецкій церкви не давъ записати на такого „доброго и прихильного“ еппа — вклонивъ ся красненько и самъ собѣ безъ его помочи поставивъ церковь, муровану, прекрасну.....

2) Въ р. 1895 прійшли Русины зъ Ansonia, Conn. до еппа въ Hartford просити, щобы позволивъ рускимъ священикамъ прибути и посвятити камѣнь угольный пôдъ церковъ въ Ansonia. Епп. заявивъ, що позволить, але если церковь запишуть на него. Русины на тое не згодились а церковъ въ Ансоніи станула и безъ позволеня еппа.

3) Теперь же сего року дôставъ о. Костанкевичь въ Shamokin, Pa. вôзване, що мае, титуломъ своеи залежности, платити що року епископови $400. дол. а о. Макарь въ Mt. Carmel, дôставъ такій самый білъ на $300. — Та то лишь першй початки. А мы на те все маемъ дивити ся и слухати — и ничь?! Народъ рускій на свобôднôй земли Вашинґтона повиненъ не переставати безъ настанку рѣзко и щоразъ рѣзкійше протестувати проти такого безправства. Такй права якй теперь для насъ истнують выходять лишень на шкоду нашого св. обряду и народу. Священики рускй загальтованй розпоряджениями Propagand-ы не можуть сюды приходити, хиба лишь десь котрыйсь вôдважить ся на власну руку, тай се число яке есть ихъ тутки, зовсѣмъ не выстарчае на заспокоене потребъ духовныхъ нашого народу. Тысячѣ мусять оставати безъ всякого проводу морального и помочи духовнои. Чужого не розумѣють а свого не мають — тому не диво, що російске православіе збирае мѣжь ам. Русинами такй богатй жнива. Такъ дальше оставати и не може и не повинно! Мы повиннй не тôлько протестувати проти всѣхъ тыхъ несправедливыхъ и шкодныхъ для нашои церкви и народу въ Америцѣ розпоряджень Propagand-ы, але и всѣми силами и можливыми способами старати ся о змѣну въ тôмъ взглядѣ. Для того я предкладаю нынѣшнымъ зборамъ Русинôвъ зôбраныхъ зъ усѣхъ сторôнъ Сп. Державъ до ухваленя слѣдуючй резолюціи.

1) Русины Сп. Державъ пôвн. Америки протестують противъ всѣмъ розпоряджениямъ Propagand-ы выданымъ въ ихъ некорысть а именно проти розпоряджениямъ 1) зъ дня 1-го Октобра 1890 до рускихъ епископôвъ и подôбного ему зъ дня 10-го Мая 1892 пересланого на руки кард. J. Gibbons-а архіепископа въ Baltimore, Md. 2) проти розпорядженю зъ дня 12 Апрѣля 1894. и 3) проти розпорядженю зъ дня 1. Мая 1897 и жадають якъ найскоршого вôдкликаня тыхже.

2) Жадають именованя для Русинôвъ въ Сп. Державахъ двохъ рускихъ епископôвъ, але такихъ, якихъ выбере собѣ самъ народъ черезъ своихъ делеґатôвъ вразъ зъ священиками. Русины американьскй будуть удержовати своихъ епископôвъ самй.

Щобы же сѣ жаданя могли вѣнчатись успѣхомъ, зъ тактичныхъ взглядôвъ вношу, щобы выбрати комісію зъ 3. членôвъ, котра мае а) уложити и оголосити вôдповѣдный маніфестъ до загалу Русинôвъ въ старôмъ краю, щобы вôнъ громадно вразъ зъ своимъ Впр. Епископатомъ пôдперъ нашй жаданя и 2) щобы зновь зъ осôбна вôднесла ся сейчасъ до нашого старокраевого Впр. епископату и просила, щобы тойже зволивъ предложити нашй потребы церковнй св. Престолови и вставити ся за успѣшнымъ полагодженемъ тыхже!

Рефератъ

школьный

выголошеный на Вѣчу о. П. Тимкевичомъ.

Менѣ поручено выголосити на сѣмъ вѣчу промову о школьництвѣ.

Справдѣ, тяжка задача, особливо, коли зважимо, що о тôй справѣ до сього часу ничь анѣ не писало ся, анѣ не говорило ся.

А потôмъ, наше власне школьництво занадто ще нова поява на амер. Руси, щобы можна якй высновки на будуче сновати.

И теперь, якъ и перше стоить ще передъ нами те саме питане: що робити зъ рускими дѣтьми?

Чи позволити имъ выховувати ся самостôйно, а навѣть самовôльно, чи взяти выховане цѣлого руского дѣточого свѣта въ свои руки, и не дати тымъ чиномъ имъ анѣ вынародовити ся, анѣ звихнути ся?

По правдѣ, гôдна задача народу!

И друге, задача, котру нѣхто, хиба цѣлый народъ може полагодити.

Нашою великою хибою въ минувшинѣ було се, що мы позволяли дѣтямъ рости такъ, якъ они хотѣли. Наслѣдокъ сего нашого пасивного вôдношеня до такъ важнои справы бувъ сей, що дѣти вôдчужували ся вôдъ всего свого рôдного, и вже теперь маемо такй дѣти, що о много красше потрафлять думати и говорити по анґлійски, якъ по руски.

Але не тôлько мы въ тôмъ хибили, що позволяли дѣтямъ рости такъ, якъ они хотѣли, але и въ тôмъ, що позволяли выключно родичамъ старати ся о выховане всѣхъ ихъ дѣтей.

Наше становице въ тôй справѣ було зовсѣмъ не можливе: Мы давали кождому до волѣ робити такъ, якъ ему подобало ся, а мы самй тôлько приглядали ся обоятно всему, що дѣе ся, и не старали ся навѣть вытягнути помôчну руку до нашого найдорозшого скарбу, до нашихъ дѣтей!

Але вы скажете: Насъ не можна винувати, бо мы подôбно робили въ краю, и не тôлько мы, але и нашй дѣдове и прадѣдове. И они и мы жилисьмо спокôйно, не знались мо о нѣякихъ школахъ — а пре цѣнь мы були щасливй!

Що люди нашй въ краю жили безъ науки, се правда, але щобы тôлько черезъ бракъ науки були спокôйнй и щасливй — сего нѣколи не повѣрю! Противно, бракъ науки вôдбивавъ ся и тамъ въ краю надзвычайно шкôдливо.

Пос. Богачевскій въ своѣй промовѣ о народнôмъ школьництвѣ наводить мѣжь иншимъ такй слова польскои учительки до рускои дитины: Każę ci język wyciąć, jeżeli nie będziesz dobrze wymawiać po polsku.“ Або: „Suka ta matka, która odezwie się do swego dziecka po rusku“. Питаю ся васъ: Чи могла бы вôдозвати ся такъ яка учителька до рускои дитины, коли бы народъ бувъ просвѣченый?

Я вамъ покажу кôлька цифръ вказуючихъ на освѣту тои околицѣ звôдки найбôльше мабуть нашихъ людей въ Америцѣ.

Выслухавши уважно побачите, що старого краю мы не можемо ставити собѣ за взôръ освѣты.

Деканатъ Бѣцкій:

1. Боднарка. Школы нема. Братства, читальнѣ, шпихлѣрôвъ, склепôвъ нема.

2 Боргне. Школа етатова. Братства, читальнѣ; шпихлѣрôвъ и склепôвъ нема;

3. Высова. Школа 1-клясова. Читальнѣ, братства, шпихлѣра и склепôвъ нема;

4. Ганчова. Школа 1-клясова. Читальнѣ цема; Шпихлѣръ е въ Ганчовôй, склепы христіяньскй въ обохъ селахъ;

5. Гладишôвъ. Школа 1 клясова. Читальнѣ, шпихлѣра нема. Склепъ христ. е въ Гладишовѣ;

6. Долины. Школы, читальнѣ, шпихлѣра и склепôвъ нема;

7. Ждиня. Школа 1-клясова — необсаджена. Склепъ христ. побôчь жидôвскихъ. Читальнѣ и шпихлѣрôвъ нема;

8. Климкôвка и Лосе. Школы 1-клясовй. Склепъ въ Климкôвцѣ. Читальня въ Лосю. Склепъ такожь въ Лосю. Шпихлѣра нема;

9. Школа въ Кривôй замкнена, въ Волôвци одноклясова. Читальнѣ, шпихлѣра и склепу нема;

10. Лѣщины. Читальнѣ, шпихлѣра, склепôвъ нема. Въ Бѣлянцѣ школа замкнена;

11. Маластôвъ, Ропиця руска и Пантна — 1-клясовй;

12. Мацина велика и Роздѣле. Школы замкненй. Читальня въ Роздѣлю. Шпихлѣра нема. Каса читальняна, склепôвъ 3, а жидôвскихъ 4;

13. Новиця и Прислôпъ. Школы, читальнѣ, шпихлѣрôвъ склепôвъ нема;

14. Реґетôвъ. Школы нема. Читальнѣ шпихлѣру, склепôвъ нема;

15. Рихвалдъ. Школа 1-клясова. Читальнѣ нема, шпихлѣра и склепôвъ нема;

16. Святкова. Школа е. Въ Свѣржовѣ нема (учителя нема). Склепъ въ обохъ селахъ;

17. Смерековець. Школы нема. Склепу шпихлѣра нема. Читальня е;

18. Усте руске. Школы въ Устю и Квятоню. Читальня въ Устю. Шпихлѣръ и склепъ въ Устю, въ Устю е и братство, въ Квятоню замкнена. Всѣхъ людей 23.373.

Чи можемо той станъ уважати за взôръ для себе? Чи можемъ мы хотѣти, щобы у насъ було тôлько такъ, зъ школьництвомъ якъ Поляки зволили Русинамъ урядити въ старôмъ краю? Тамъ не тôлько що дитина руска не мае нагоды въ многихъ мѣсцевостяхъ ходити до школы, але, если ходить, наука е такъ уряджена, що дитина бôльше вчить ся польщины, якъ чого иншого. Звôдти то походить, що въ старôмъ краю просвѣта такъ поволи поступае.

А вже найгôрше сѣльскй дѣти выходять на тôмъ, що въ краю заведеный двотиповый устрой въ школьництвѣ. Сѣльска дитина е обовязана ходити 6 рокôвъ до школы. За той часъ она скôнчить 3 клясы. Коли та дитина хоче ходити до высшихъ школъ, пр. до ґімназіи, то мусить еще разъ ити до 3. клясы лѣпшои школы, потôмъ до 4-ои а потôмъ доперва до 1-ои ґімназіи. Сѣльска дитина мусить 2 разы бôльше ходити, якъ мѣйска — если хоче на щось вывчити ся.

Панове Поляки вспѣли такъ рускій народъ обгородити темнотою, що вôнъ навѣть въ темнотѣ чуе ся щасливымъ. Незавидный станъ, по правдѣ.

Въ Америцѣ вôдносины зовсѣмъ иншй. Нѣгде, на цѣлôмъ свѣтѣ, не дбають такъ о народне школьництво, якъ тутъ въ Америцѣ и хотя американьска народна школа мае такожь свои хибы, то все таки она може рôкъ въ рôкъ, безперестанно выдавати въ свѣтъ сотки тысячь інтіліґентныхъ дѣтей, котрй дѣйсно можуть бути гордостію цѣлого американьского народу.

Америка не мае великого сталого вôйска, якъ мають майже всѣ европейскй державы, але за те мае армію школьныхъ дѣтей, котрыхъ число досягае тôлько 16 міліонôвъ. Що за радôсть для американьскои суспôльности споглядати на таку армію! Що за вдоволене! Така армія може родити у Американьского народа ентузіязмъ, горячу вѣру въ будуччину, въ велику будучнôсть. Така армія — то найтревальша основа славы, котрои не годна з'ѣсти жадна ржа на свѣтѣ!

Коли въ Галичинѣ всѣ майже силы суспôльнй присягли ся на те, щобы не пустити ясного свѣтла въ нôчну темряву, то въ Америцѣ вся суспôльность найбôльше вже мае стараня про школы. Тутъ е всѣлякй школы, вôдъ Kindergarten ажь до університету, публичнй и приватнй, вѣроисповѣднй и школы для всѣхъ безъ рôжницѣ. Дѣйсно, кождому е дана нагода образувати ся, навѣть и найдикшому.

Американцѣ вѣрять, що въ теперѣшнôмъ свѣтѣ нема мѣсця для неученого. Кождый мусить знати свôй фахъ, свое ремесло. Пише оденъ зô славнѣйшихъ американьскихъ писателѣвъ (Hamilton W. Mabie):

There is no place in the modern world for the unskilled; no one can hope for any genuine success who fails to give himself most complete special euducation. Good intentions go for nothing, and industry is thrown away if one cannot infuse a high degree of skill into his work.

Сей поглядъ сего писателя е не тôлько характеристичный для него, але и для цѣлои американьскои суспôльности. Кождый американьскій батько старае ся посилати дитину якъ найдовше, и коли вôнъ вôдбирае дитину зô школы, коли она ще не покôнчила зовсѣмъ науки то дѣе ся со або задлятого, що вôнъ свѣжый еміґрантъ и не обувъ ся ще зъ краемъ, або для того, що стало ся якесь нещасте въ родинѣ, черезъ котре дитина стала ся въ дома потрѣбною. Але рѣдко трафляе ся, щобы Американець бажавъ жертвовати здоровле и щасте дитины для власнои выгоды.

Тому американьскй школы переповненй дѣтьми, межи котрыми працюе не бôльше, а 400 тысячь учителѣвъ; тому Американцѣ занимають виднѣйшй становища въ суспôльности; тому суспôльнôсть обурюе ся на видъ нелѣтныхъ дѣтей працюючихъ тяжко по фабрикахъ и копальняхъ, а навѣть, якъ въ державѣ Illinois, выдае право котрымъ заказуе всѣмъ дѣтямъ, котрй не мають 14 лѣтъ, якъ небудь працювати! Якжежь инакше дивлять ся нашй люде на школы и выховане! Правда, они знають и вôдчувають се на кождôмъ кроцѣ въ Америцѣ, що наука таки щось варта, але що найважнѣйше — справѣ школьнôй слѣд... лишь дуже маленько якои не-будь акціи. На якихъ 300 тысячь американьскихъ Русинôвъ мы певно маемо 20 пр. самыхъ дѣтей, то значить около 60 тысячь; коли зъ сеи сумы вôдрахуемо $2/3$ нелѣтныхъ дѣтей, остане намъ якихъ 20 тысячь рускихъ дѣтей, котрй повиннй бы побирати школьну науку. Але що бачимо? Зъ тыхъ 20 тысячь дѣтей ходить якихъ 2.000 до рускихъ парафіяльныхъ школъ.

Въ галицко-американьскихъ школахъ нема бôльше, якъ 600; выходило бы що въ угорско-американьскихъ повинно бути 1400 — цифра, о якôй мы дуже сумнѣваемъ ся*), а рôвножь можна припустити на пôдставѣ певныхъ даныхъ, що число рускихъ дѣтей, котрй ходять до анґлійскихъ школъ не перевысшае бôльше, якъ о 3 разы попередне число.

Коли навѣть порôвнаемо процентъ рускихъ дѣтей зъ бѣцкого деканату зъ процентомъ дѣтей, котрй ходять до парафіяльныхъ рускихъ школъ въ Америцѣ — то наше порôвнане выйде въ користь майже Богомъ забутого бѣцкого деканату.

Оттакій мы маемо старунокъ о те, щобъ нашй дѣти учащали до своихъ же власныхъ параф. школъ!

*) Сѣ цифры зовсѣмъ не мають претенсіи на точнôсть.

(Конець буде).

ДОПИСИ.

Зъ Монесенъ, Па.

Поважана Редакціе!

Прошу помѣстити поясненe до моеи дописи въ ч. 45 „Свободы“ бо на жаль протоерей Недзѣльницкій цѣлкомъ еѣ не порозумѣвъ. Въ ч. 40 православного „Свѣта“ той протоерей вôдгрожуесь уніи, розпинаесь за царославемъ, нападае на радикалôвъ а при той нагодѣ не оминае и чортôвъ. Згадуе и о тôмъ, що о. Стефановичъ посваривъ ся зъ російскôмъ аґентомъ Кошевичемъ а я нѣбы то пôдслухавъ, що цѣлкомъ не повинно було мене обходити.

Той всѣй балаканинѣ о. Н. не дивуюсь, бо на свѣтѣ все такъ бувае, що коли оденъ лихій чоловѣкъ скривдить другого на маетку або на чести, а вôдтакъ зловлять его на горячôмъ учинку, то вôнъ радбы выйти зъ тои халепы чистый, невинный и для обороны въ судѣ передъ заслуженою карою ставляе за себе адвоката або яснѣйше брехуна, щобы той злодѣя оправдавъ, выбрехавъ и въ очахъ людей зробивъ его невиннымъ. Протоереєви найгôрше то не подобаесь, що всѣ тіи лайдацкіи „зделки“ московскихъ аґентôвъ я, о скôлько знавъ, оголосивъ свѣтови: якъ примѣромъ, на Савтъ Сайдъ въ Пітсбурґу царославнѝ для розширеня царославя розвозили пиво по домахъ за царскѝ рублѣ и т. п. За се протоерей ганьбить мене словами: „встыдайтесь брехати такъ. Нѣхто нѣколи пивомъ не навертавъ уніятовъ въ царославе“. На те я еще разъ повтаряю, що то е правда и що жиють еще тіи люде до котрыхъ тое пиво розносили а они зъ мѣтлами вôдганяли ихъ вôдъ дому. Я мôгбымъ по имени назвати тыхъ людей якъ бы того треба було. Я бувъ свѣдомый и певный того щомъ писавъ, а если вы протоерею не встыдаетесь перечити моеи правды, то я противно горджусь тымъ, що могу отворити людямъ очи. А може и то не правда, що коли Алеґеньскій цареславный аґентъ Кошевичъ закладавъ цареславне брацтво на McKees Rocks о декотрымъ членамъ, що не хотѣли на тое пристати, тамъ напередъ на пару мѣсяцѣвъ позаплачувавъ до брацтва, якъ П. Канѣ, котрый не хотѣвъ пристати, то за него заплативъ до брацтва на два мѣсяцѣ впередъ, затягнувъ го до доктора и за оглядины заплативъ также 50 центôвъ. Я вѣрю, що така правда въ чия коле, але заперечити не годѣ. Пише дальше о. Н., що я обкидавъ аґента Кошевича болотомъ, чому заперечу, бо я писавъ лишь правду, а противно Кошевичь обкидавъ о. Стефановича болотомъ такъ, що коли той царославный аґентъ прийшовъ одного разу до о. Стеф. и заявивъ о. Стефановичови свою вовчу приязнь и любовь, то о. Стеф. бувъ змушеный выкинути его за дверѣ, бо бачивъ, що той послугуе ся такими пôдлыми клеветами и еще смѣе переступити его порôгъ. Поступокъ царославного аґента Кошевича свѣдчить ажь надто, що вôнъ не мае встыду, а розваги еще меньше. Глубока религійность наказуе протоереєви поучати мене словами: „стыдно и грѣшно брехати на небôщикôвъ, прото тôлько, що они мертвѝ и негоднѝ изъ гроба боронитись противъ вашои клеветы“, (я въ моѣй дописи въ „Свободѣ“ назвавъ по имени одного зъ тыхъ, котрѝ на С. С. розносили пиво, а котрый вже померъ). Якъ вжемъ вызше згадавъ, то не була клевета а правда, а по друге, если той небôщикъ мавъ за то плачено, то се бувъ его заробокъ. Єсли вôнъ зъ своеи охоты служивъ царославнôй місіи за пôдшептомъ и намовою царскихъ аґентôвъ, то вôнъ бувъ несвѣдомый и збаламученый, якъ и всѣ другѝ нашѝ братя въ Америцѣ що будучи христіянами и жиючи на вôльнôй свободной Американьскôй земли, а переходячи на царославе мусѣли складати присягу на вѣрнôсть російскому катови нашого народа — цареви, а въ додатку записовати ему еще церковнѝ маеткѝ, котрѝ кровію и потомъ своимъ запрацьовали и зложили въ офѣру на жертвеникъ Господу Богу. А чому то такъ? Тому, що коли царска місія призначить на парафію батюшку а той бы не подобавъ ся людямъ, и якъ бы где котрый смѣлѣйшій „хахолъ“ смѣвъ спротивитись царскому рядови ту въ Америцѣ, або батюшкови, то такій царскій аґентъ маючи церкву въ своихъ рукахъ, може смѣло оказати такому: вонъ, пашолъ дуракъ, не маешь голосу, лише маешь платити, слухати и мовчать. Протоерей опамятуе мене, що стыдно и грѣшно брехати на небôщикôвъ, то правда и я признаю, <u>але чомужъ то протоерею згадуешь о Іосафатѣ Кунцевичу 300 лѣтному небôщикови и вылумуешь несотворенѝ рѣчи на того небôщика такъ що въ кôнци прозиваешь его „звѣромъ“?</u> Чи то не стыдно и не грѣшно брехати такъ на небôщикôвъ? Тажь и вôнъ не може боронитись; а може часомъ той небôщикъ Іосафатъ Кунцевичь бувъ лѣпшимъ чоловѣкомъ якъ котрый зъ насъ? Протоерей розводить ся якъ то въ 16 столѣтю поляки мучили нашъ народъ вôдбераючи церкви, рубаючи, вѣшаючи, палячи и таке инше. То правда, але <u>чому протоерей не вспомне и о тôмъ, що теперь вже XX столѣте а рядъ російскій те саме робить зо всѣма тыми, що не хотять узнавати царославія?</u> Въ кôнци протоерей заклинае и пророкуе що щезне унія, бо есть дѣломъ рукъ чоловѣческихъ а не Божихъ, а лишь одне царославіе то правдива вѣра. Се не дивно, що протоерей все такою дурницею послугуесь и пускае тумана межи люди, „бо звѣсно, що кождый майстеръ свôй товаръ хвалить“.

Исусъ Христосъ научаючи народъ нѣколи не голосивъ того, що римска чи уніятска, чи въ кôнци царо або православна вѣра е найлѣпша и тои тримайтесь, бо такій подѣлъ люде самѝ собѣ выдумали и вôнъ доперва пôзнѣйше выробивъ ся, але голосивъ єдну лишь правдиву „Христову вѣру“, а що мы Русины оставши Христіянами за Св. Володимира по руски хвалимъ Господа Бога такъ якъ нашѝ батьки, дѣды и прадѣды насъ научили, тому по народности, по нашôй прекраснôй мовѣ, та вѣра котра ся при насъ лишила называесь „Руска Вѣра“. Вкôнци раджу протоереєви, котрому такъ дуже ходить о тое право чи царославіе, щобъ зôбравъ всѣхъ батюшкôвъ, (котрыхъ я называю звычайными російскими платными аґентами) и зайшовъ зъ ними въ Ню-Йоркъ навернути вызше 50 тысячь російскихъ жидôвъ на царославіе, а якбы то ся удало, то втогды малибъ заслугу передъ Г. Богомъ и всѣма людьми. А мы Русины, котрѝ вызнаемо вѣру христіяньску, то чи мы въ уніи чи въ право або кривославію то насъ жадна вѣра не спасе, коли мы не будемъ добре жити и добрѝ дѣла творити. На самымъ початку зачинае протоерей допись словами, „що сталось съ „Свободою“, що еѣ дописувателѣ такъ розгавкались и розбрехались на царославіе и батюшокъ“? Зô „Свободою“ нѣчого не сталось, лише я написавъ допись, а редакція „Свободы“ не видѣла въ тымъ нѣчого злого, щобы правды не помѣстити. А дальше пише ось якими словами „Ехъ несчастнѝ вы и озлобленѝ люденята!“.. Ту треба доперва собѣ подумати що то за нещасный и якій то озлобленый мусить бути такій чоловѣкъ хотяй бы то бувъ и протоерей, если въ такій способъ и такими словами смѣе писати въ ґазетѣ.

Матвѣй Семенюкъ.

Зъ Stuartburn, Man. Canada.

Тутешнѝ Буковинцѣ взяли собѣ машину до молоченя, а коли привезли еѣ до Stuartburn и ночували у одного Анґлика, то въ ночи пôйшовъ оденъ Русинъ и вôдкрутивъ оденъ кавалокъ зъ машины и забравъ зъ собою, щобы тая машина не молотила, бо и вôнъ мае свою молотѣльню. Але якось они довѣдали ся, що сей чоловѣкъ забравъ сей кавалокъ — ще й скринку зъ начинемъ и вôдобрали завчасу вôдъ него. Встыдъ и ганьба такъ другихъ людей кривдити.

А. В.

Зъ Centralia, Pa.

Живе тутъ оденъ Русинъ, що вже 3 роки якъ приѣхавъ до Америки и передъ вôдъѣздомъ присягъ вôдъ піятики на 5 лѣтъ и теперь ничь не пє лишь передъ снѣданемъ оденъ пайнтъ руму а по снѣданю за 20 центôвъ пива, и зъ пôвъ пайнты виски. Потôмъ въ ночи иде заглядае по хатахъ, щобы дещо потягнути; а на мѣсяць то мае по 6 бондинґбосôвъ, хотяй найчастѣйше такъ бувае, що вразъ зъ козами въ шандѣ ночуе. Шкода сего чоловѣка, що пустивъ ся на таку злу дорогу та робить встыдъ другимъ Русинамъ а ще гôрше шкода его жѣнки и дѣтей, що лишивъ въ краю.

Л. Дубъ.

Зъ Олифанту, Па.

Недавно сему сталось тутъ нещасте. Кары идучѝ зъ колмдомпу до фаерруму потовкли одного Русина такъ сильно, що вôнъ померъ на другій день въ шпитали. Той Русинъ бувъ царославный а мешкавъ у твердыхъ уніятôвъ. Твердѝ уніяты тягнули его по смерти до себе и хотѣли дещо и для свого попа придбати, але то имъ ся не удало, бо опѣкунъ царославныхъ не хотѣвъ до того допустити — черезъ що они ажь зъ кулаками коло опѣкуна скакали. Але штука имъ ся не удала. А бувъ при тôмъ также оденъ Словакъ, що также дививъ ся чи зъ небôщика для нихъ якои корысти не буде а коли видѣвъ що ничь зъ того вернувъ ся домôвъ а тамъ нетерпеливо жена питае его: „та дзе буду ховацъ?“ а вôнъ каже „а жено, та онѣ повезу го ажь дзешка на Донъ — ци тамъ дзе, бо то якисѣ булъ православнѝ: Та я не знамъ кельо онѣ тихъ верохъ маю. Якъ я булъ у старемъ краю, то я не чулъ лемъ о єдней рускей вере а ту дзешка еднѣ на Донъ прислухаю, друге ходза до нашего косцела, треце знову маю свою церкевъ. То я не знамъ кельо онѣ маю тихъ верохъ“. А жена каже: „У нѣхъ тельо верохъ якъ въ плоце дзерохъ“.

И подивѣть ся братя Русины, якъ перша лѣпша простачина зъ насъ ся высмѣвае. А чому? Бо не тримаемо ся разомъ, бо не хочемо оденъ другого послухати а кождый собѣ щось нове выдумуе, думае що наймудрѣйшій и хочь бы видѣвъ — що другій мае правду ясну якъ сонце — нѣ, завозьме ся, упре ся — хоче поставити на своимъ. Часъ вже розумъ мати и не выставляти себе на смѣхъ передъ чужими людьми.

Лемко зъ Горлицкого повѣту — не хрунь.

Зъ Карнеґі, Па.

(Хто выкликуе сварнѣ на амер. Руси).

Не могу поминути щобы не написати пару слôвъ о тôмъ що тутъ теперь въ нашôй околици ся дѣе. Зачали мы тутъ будовати новый храмъ Божій а найбôльше потрудивъ ся коло того о. Н. Стефановичь зъ Питсбурґа. О. Стефановичь приходивъ до насъ учити дѣти а не взявъ за тое анѣ одного цента. Также приходивъ до насъ, если мы мали яку потребу, зъорґанізувавъ намъ „Р. Н. Союзъ;“ опôсля давъ намъ добру раду и заложили мы собѣ братство св. Петра и Павла, котре намъ взрастае кождого мітинґу. Але якъ повѣдають, Русинъ не мае розуму ажь якъ го дахто научить, такъ и у насъ ся дѣе. У насъ пануе московска зараза и много людей она заразила. Ось на примѣръ Ю. З. е аґентомъ батюшковымъ, а М. П. спроваджуе царославного попа зъ Алеґені, щобы му сторъ покропивъ, абы всѣ москвофулы у него куповали. Такъ само есть и другихъ кôлька, що суть зараженѝ московщиною. Декотрѝ зъ нихъ хотѣли бы розбити тутъ Союзъ а заложити православне Обчество а помагае имъ царославный аґентъ Шаракъ зъ Мекісраксъ, що приѣхавъ тутъ зъ Олифанту. Дай намъ Боже го достати та го посвятиме, того московского аґента...

П. А.
Угорскій Русинъ.

(Сю допись мѣстимо, бо она доволѣ характеристична. На парафіи въ Карнеґі є теперь другимъ наворогомъ о. Обушкевичъ бувшій парохъ въ Мейфілдъ. Парохія тая, якъ звѣсно, перейшла на царославіе. На те саме заноситъ ся въ Карнеґі — а помагае въ тôмъ Шаракъ мабуть той самъ, що бувъ въ Мейфілдъ (а не въ Олифантѣ) и котрый свого часу бувъ засудженый на арештъ. — Р.)

Читайте дѣти!

Въ Америцѣ маемо вже споре число рускихъ школъ. До кождои зъ тыхъ школъ ходить досыть много школярѣвъ, въ денекотрыхъ есть повызше 100 дѣтей. Сподѣемо ся, що всѣ рускѝ школярѣ учать ся добре, але „Свобода“ хотѣла бы знати, котрѝ дѣти учать ся найлѣпше. Щобы о тôмъ довѣдатись „Свобода“ просить всѣхъ рускихъ школярикôвъ и школярки, щобы переписали власноручно стишокъ „Рôдна Мова“ (вôнъ знаходить ся на 13 сторонѣ въ читанцѣ призначенôй для другои клясы) и заслали его до редакціи „Свободы“ найдальше до 15-го Януара 1904 року. Хто найкрасше, найчистѣйше и безъ блудôвъ перепише сей стишокъ достане въ нагороду 3 доляры, хто другій зъ ряду перепише стишокъ сей найлѣпше — достане 2 доляры, а хто третый зъ ряду найлѣпше ся справить — достане одного доляра.

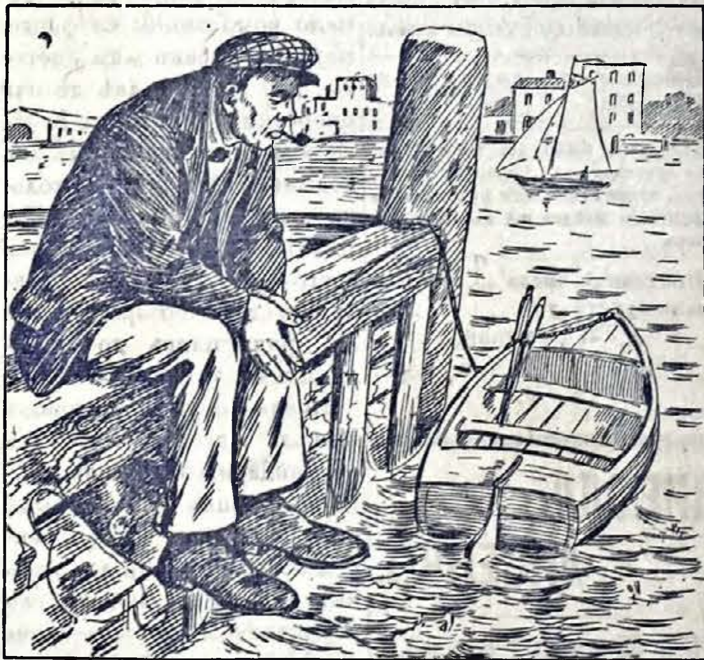
Кожда руска школярка або школяръ въ Сполученыхъ Державахъ и Канадѣ безъ взгляду на тое де мешкае и до якои школы ходить, нехай пришле намъ сей стишокъ, пôдпише свое имя и подасть свою адресу. Даемо Вамъ богато, часу тожь не лѣнуйте ся, але чимъ скорше присилай свои выробы а то на таку адресу:

SVOBODA,
Box 353 Scranton, Pa.

До того часу надôслали намъ стишокъ „Рôдна мова“ школярѣ зъ Дербі, Конн., Шамокінъ, Па., Нортгемптонъ, Па., Питсбурґъ, Па., Лансфордъ, Па., Ню Йоркъ, Н. Й., Джерзи Сіти, Н. ДЖ., Ансоніи, Катасаквы, Ґленъ Лайонъ, Сифтонъ и Стюартборнъ.

ЗАГАДКА.

Знайдѣть укритого рыбака, дѣвчину и весло.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ............$2.00
До старого краю на рôкъ........$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року.......$1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, было друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы" можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

МИКОЛА ЛИСЕНКО.

Его 35-лѣтный ювилей.

Имя Миколы Лисенка мало знане загалови американьской Руси, а однакъ заслуги его для руско украиньского народа дуже великі. Чимъ є Тарасъ Шевченко у нашôмъ писанôмъ словѣ, у нашôй літературѣ, — тымъ є Микола Лисенко для рускои пѣсни, для рускои музыки. И одень и другій — се ґеніѣ, кождый въ своимъ напрямѣ. И одень и другій причинилися въ великôй мѣрѣ до сего, що ширшій свѣтъ почавъ интересуватись нами, пригадавъ собѣ трийцять-міліоновый забутый рускій народъ.

Микола Лисенко родивъ ся 1842 року въ селѣ Гринькахъ, Полтавскои губерніи на Украинѣ якъ сынъ заможныхъ родичѣвъ, помѣщикôвъ. Вже змалку показувавъ велике замиловане до пѣсни народнои. Покôнчивши вызшій школы въ мѣстѣ Кіевѣ выѣхавъ до Нѣмеччины, щобы вôддати ся дальшимъ студіямъ музичнымъ. Пôсля повороту на Украину заложивъ музичну школу у Кіевѣ, котрои директоромъ є и доси.

Свою дѣяльность на поли рускои музыки розпочавъ Лисенко 1868 р. композиціею до Шевченкового „Заповѣту". Вôдъ сеи поры працювавъ и працюе через 35 лѣтъ безъ упину, обдаровуючи руско-украиньску публику що разъ то красшими творами. Побôчь збôрникôвъ украиньскихъ пѣсенъ зложивъ вôнъ немало композицій до фортепіянъ, написавъ двѣ оперетки, двѣ оперы, двѣ дѣточі оперетки, (зъ котрыхъ Коза-Дереза була зъ такимъ поводженемъ выставлена кôлька разъ въ Шамокинъ, Па) та безлѣчь другихъ творôвъ, а его композиціи до Шевченкового „Кобзаря" не мало причинились до популяризаціи тогожь.

Пôсля осуду знатокôвъ Микола Лисенко належить до найдаровитшихъ та найплôднѣйшихъ тогочасныхъ европейскихъ музыкôвъ-композиторôвъ. Та для насъ якъ Русинôвъ побôчь его европейскои славы — наймилѣйше и найцѣннѣйше е те, що Лисенко, ставши славнымъ чоловѣкомъ на всю Европу, не забувъ на свôй рôдъ, не ставъ перекинчикомъ, якъ се робили и роблять многі другі, але всегда оставъ щирымъ Русиномъ Украинцемъ. Микола Лисенко полюбивъ ще за молоду щирымъ серцемъ нашу нещасну Матѣрь Русь Украину и оставъ єй вѣрнымъ до нынѣ. — Въ своихъ творахъ не пôшовъ вôнъ шляхомъ утертымъ чужинцями, але створивъ руско-украиньску народну музыку, въ котрôй зôбразивъ цѣлу душу руско-украиньского народа, оспѣвавъ его бувальщину, его терпѣня и муки, его теперѣшне жите-буте, его задушевни бажаня, надѣѣ та зусиля пôрвати кайданы неволѣ.

З цілим світом братаймося,
Катам в руки не даймося.
М. Лисенко

Микола Лисенко се нашъ народный руско-украиньскій бандуристъ-кобзаръ!

Тому не дивно що вся Русь-Украина святкуе зъ такимъ одушевленемъ 35-лѣтный ювилей его дѣяльности у Киевѣ, Львовѣ та Черновцяхъ, тихъ трехъ осередкахъ культурного житя — російскои, галицкои и буковиньскои Украины. Кромѣ сего святкують сей ювилей и въ поменшихъ мѣсцевостяхъ якъ Станиславовѣ, Коломыѣ и въ иншихъ.

На ювилейне свято у Львовѣ приѣхавъ Лисенко лично, въ товариствѣ д. Чикаленка, помѣщика зъ подъ Одесы и д. Єфремова, лѣтерата зъ Киева. Въ дорозѣ мѣжъ Подволочисками и Львовомъ всюды стрѣчали Ювилята вызначнѣ Русины промовами, подарками та спѣвами а у самôмъ Львовѣ на дворци вызше три тысячѣ рускои интелиґенціи стрѣнули достойного Гостя.

Се дѣялось въ Суботу 5. Децембра. Ще того самого дня и въ Недѣлю вôдвѣдавъ Лисенко рускі товариства та деякихъ виднѣйшихъ патріотôвъ. Властиве свято почалось въ Понедѣлокъ 7. Дец. и тревало два дни. Простора галя Фільгармоніи не могла помѣстити всѣхъ Русинôвъ, що прибули зъ найдальшихъ закутинъ краю, щобы вôддати заслужену честь своему Боянови.

Першій день выповнили промовы представителѣвъ рôжныхъ рускихъ товариствъ, ґрупъ и т. п. та концертъ.

Настрôй зôбраныхъ бувъ торжественный, величный, але одушевлене публики дôйшло до найвысшои точки, коли 14 лѣтный хлопчина Иванъ Дмитрикъ зъ Золотого Потока, одягненый по „хлопски", привитавъ Лисенка сердечными, короткими словами въ имени усего руского селяньства а той на знакъ подяки поцѣлувавъ его въ уста. Галя залунала такими оплесками, кличами одушевленя и вдяки, що здавалось, що вôдъ гомону она розпаде ся...

Концертъ выпавъ вельми удачно. Въ часѣ концерту выступивъ на естраду и самъ Ювилятъ, щобы вôдограти на фортепіянѣ свое соло. Публика слухала его мовь зачарована, а коли промовкли послѣдні звуки выдобуваныхъ зъ инструменту его мистецькими руками, засыпали его вѣнцями та цвѣтами и якъ бы на даный знакъ всѣ повстали зъ мѣсцъ а зъ тысячей грудей залунала пѣсня „Ще не вмерла Украина".

Слѣдуючого дня вôдбувъ ся такожь концертъ и представлене дѣточои оперетки „Коза-дереза" а вечеромъ бенкетъ.

Вѣнцѣвъ одержавъ Ювилятъ около 50 — рôвножь телеґрамъ надôслѣло богато такъ зъ краю якъ и зза границѣ.

Загаломъ треба сказати, що такъ величаво не святкували галицкѣ Русины ще жадного народного свята.

9-го Децембра попрощавъ Лисенко Львôвъ та вôдѣхавъ въ напрямѣ до Станиславова, Коломыѣ и Черновецъ, куды запросили его тамошні Русины на ювилейнѣ вечерки.

(70)

Листъ изъ старого краю.

Москвофилы при „роботѣ".

Давно я вже не згадувавъ про москвофилôвъ, а просто тому, бо коли на деннôмъ порядку така безлѣчь важныхъ справъ, то годѣ займати ся тыми низькими червяками, а то тымъ больше, що ихъ робота рôвнаеть ся зеру, а проявляеть ся хиба въ тôмъ, що вони стараютъ ся на кождôмъ крôцѣ Русинамъ шкодити, думаючи, що чимъ Русинамъ буде гôрше, тымъ лекше буде запанувати ихъ, москвофільской идеи, що одно спасене Русинôвъ — се обôймы кнутовладного російского деспота. Та пустѣ ихъ рахубы, бо чимъ насъ больше тиснуть, тымъ большою стае наша вôдпорна сила, наше завзяте въ боротьбѣ о лучшу долю, наша вѣра у власнѣ силы, а москвофилы, выслугуючись рôвночасно и російському абсолютизмови и польскôй шляхтѣ та всепольскимъ шовіністамъ, тратять лише чимъ разъ больше опору мѣжъ народомъ.

Изъ найновѣйшои „політики" москвофилôвъ хочу для прикладу навести кôлька фактôвъ.

Руськѣ студенты демонстрували противъ свого покривдженя на университетѣ... Тодѣ москвофільскѣ студенты оголосили, що не солідаризують ся зъ рускими студентами, а москвофільскѣ ґазеты писали те саме, що й польско-шляхотскѣ.

Надôйшла справа рускои ґімназіи въ галицкôмъ соймѣ... Москвофільскѣ ґазеты цѣлый рôкъ на передъ доказували, що въ рускихъ ґімназіяхъ молодѣжь лишь деморализуеть ся, що тамъ цвите соціализмъ, атеізмъ, анархізмъ — одним словомъ: всѣ найнебезпечнѣйшѣ „измы", и своими статями дали добре оруже противъ закладаня новыхъ рускихъ ґімназій въ руки польскôй шляхтѣ.

На конець рускѣ послы поскладали мандаты и покинули соймъ. Въ сѣй справѣ „Галичанинъ" знову сповняе службу польского льокая. Промовчуе або подае перекрученѣ звѣсткы про вѣча, якѣ въ справѣ сецесіи вôдбувають ся по цѣлôмъ краю, стараеть ся вмовити въ своихъ читачѣвъ, що теперѣшнѣ часы не такѣ важнѣ, якъ Русинамъ здаеть ся, що не треба такъ дуже одушевляти ся, — одним словомъ: робить усе можливе, абы лише приспати руську силу а рôвночасно доказати польскому правительству въ Галичинѣ, що лишь тодѣ буде въ краю спокôй, коли москвофилы станутъ правительственною партіею, бо вони не схотять анѣ рускихъ ґімназій анѣ руського университета, але готовѣ продавати долю руського народа за марну пôдпомогу для москвофільскихъ товариствъ.

Та Русинамъ не страшно тыхъ слугъ кнутовладного деспота. Нехай лише вони чимъ швидше станутъ явными слугами тои польскои шляхты, котрôй тайно служать не вôдъ нинѣ! Се може выйти рускому народови лишь на корысть, бо тодѣ и найтемнѣйшій москвофільскій хлопъ побачить ясно, яка властиво цѣна його „спасителямъ"..

Вѣденьскій парляментъ радить вôдъ 17. падолиста с. р., але позитивного не вражено доси нѣчого тай мабуть не вградять и до Рôздва, бо парляментъ, якъ звычайно, есть лише видовищемъ боротьбы мѣжъ Чехами и Нѣмцями, а що гôрше навѣть видовищемъ уличнои лайки та бійки. Поза тыи „розрывками" выповнила нарады парляментну дискусію надъ програмовою промовою президента мінїстрôвъ д-ра Кербера. Сей панъ мінїстеръ, выдавши Галичину, а особливо рускій народъ на рабунокъ польскôй шляхтѣ и запевнивши собѣ такимъ чиномъ помôчь „Кола польського" въ парляментѣ, заявивъ, що лишь треба ждати, доки умы не успокоять ся, а все буде добре...

Въ дискусіи надъ його промовою забрали также голосъ рускѣ послы Романчукъ и Барвѣньскій, представляючи сумнѣ вôдносины и насильство польскои шляхты надъ рускимъ народомъ въ Галичинѣ та доказуючи, що одинока рада на теперѣшный неладъ въ Австріи, — се національна автономія, т. е. подѣлъ Австріи на автономічнѣ національнѣ територіи.

Вôдповѣдаючи на промову Романчука д-ръ Керберъ заявивъ, що Русины лишь тодѣ можуть сподѣвати ся лучшои долѣ, коли будуть жити у згодѣ зъ Поляками; поза польскою шляхтою и галицкимъ соймомъ нема для нихъ ратунку. Отсѣ слова австрійского президента мінїстрôвъ, сказанѣ пôсля того, якъ руськѣ соймовѣ послы мимо найлѣпшои волѣ и найумѣркованѣйшои тактики мусѣли зложити мандаты, свѣдчать ажь занадто ясно про те, що Австрія супротивъ Русинôвъ думае держати ся такои самои політики, якои держала ся Польща та що Русины абсолютно не можуть надѣяти ся, що австрійське центральне правительство зробить ладъ въ Галичинѣ. Ладъ на своѣй земли мусять Русины зробити самѣ, и се пересвѣдчене есть одинокимъ здобуткомъ нашои дотеперѣшнои політики въ Австріи.

1. грудня 1903. М. Л.

Сумне народне свято будуть святковати Амер. Русины на Новый Рôкъ н. ст. (New Year) въ Ansonia, Conn.

Амер. Русины будуть того дня посвятити памятникъ на могилѣ найбôльшого патріота Амер. Руси бл. п. О. Антона Бончевского.

На се велике, сумне свято просять пôдписанѣ всѣхъ Товаришѣвъ Покôйного, всѣхъ щиро-рускихъ священикôвъ и патріотôвъ Амер. Руси.

Заупокôйна Служба Божа вôдправить ся въ рускôй церкві въ Ansonia, Conn. о год. 9., опôсля торжественный походъ на цминтарь — посвячене памятника и проповѣдь.

Въ имени Товаришѣвъ Покôйного
Несторъ Дмитрôвъ, Иванъ Ардавъ.

За руску парохію въ Ansonia.
О. Ал. Улицкій парохъ,
Гавріилъ Дзядикъ председатель,
Дим. Сидорякъ секретарь,

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

П. Ив. Пробѣжаньскій, Stuartburn. Man., Канада. Новинка въ числѣ 49. зачинаюча ся: „Вже и Канада починае ся заповняти..." була подана намъ людьми, що пôдписались: И. Пробѣжаньскій и М. Туманьскій. Въ листѣ, котрый до насъ прийшовъ, не було пôдписано Иванъ Пробѣжаньскій — тôлько просто И. Пробѣжаньскій. Можливо, що кромѣ Васъ въ Stuartpurn є ще якій другій Пробѣжаньскій, котрого имя починаесь буквою И.

— ХОЧЕТЕ знати де якѣ звѣрята живуть на свѣтѣ почавши вôдъ великого слона ажь до звѣрятка, котре ледви черезъ побôльшаюче скло можна добачити? Хочете знати, якѣ звѣрята живуть на земли, якѣ у воздусѣ, якѣ у водѣ? Все тое скаже вамъ книжка що зовесь „Дещо про звѣрята". Книжка тая обнимае около 100 сторонъ друку а мѣстить въ собѣ 200 образкôвъ.

Купити єи можна въ редакціи „Свободы". Коштуе лишь 30 центôвъ.

Перше справоздане зъ жертвъ, зложеныхъ на „НАРОДНЫЙ ФОНДЪ“ въ Америцѣ.

На всенароднôмъ вѣчу въ Йонкерсъ, Н. Й. дня 26 нов. и по вѣчу дня 27, 28, 29 и 30 новембра 1903 зложили слѣдуючі жертвы на „НАРОДНЫЙ ФОНДЪ“ въ Америцѣ через закупно за готôвку рускихъ „марокъ народныхъ“ впростъ вôдъ о. Ник. Пôдгорецкого, головного секретаря Фонду, а то:

О. П. Понятишинъ зъ Реймі, Па.	10.00
Гавр. Дзядикъ зъ Дерби, Конн.	5.28
О. Н. Пôдгорецкій зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	5.28
О. Алекс. Улицкій зъ Ансонии, Конн.	5.28
Й. Даниловичъ зъ Сошрірѣръ, Па.	5.28
О. Н. Струтиньскій зъ Олифанту, Па.	5.28
О. П. Тимкевичъ зъ Йонкерсъ, Н. Й.	5.28
О. Н. Дмитрôвъ зъ Нортгемптонъ, Па.	5.00
М. Паздрѣй зъ Олифанту, Па.	4.00
С. Митренко	2.00
О. Пôдсадочный зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	2.00
А. Трембачъ зъ Йонкерсъ, Н. Й.	2.00
О. И. Велигорскій зъ Сиракюсъ, Н. Й.	1.00
О. Д. Добротворъ зъ Трой, Н. Й.	1.00
В. Усцкій „	1.00
Т. Пѣндусъ „	1.00
С. Ядловскій зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	1.00
И. Парилякъ зъ Ню-Йорку, Н. Й.	1.00
К. Кирчôвъ зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	1.00
О. Вариха зъ Йонкерсъ, Н. Й.	1.00
А. Телепъ „	1.00
Д. Кузякъ зъ Гестингсъ, Н. Й.	1.00
А. Драґанъ зъ Йонкерсъ, Н. Й.	1.00
М. Хома „	50
А. Бучакъ „	50
С. Фецко „	50
В. Дурнякъ „	50
М. Пелехъ „	50
И. Спякъ „	50
В. Саричъ зъ Ню-Йорку. Н. Й.	50
П. Пашкевичъ зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	50
Т. Павчикъ зъ Йонкерсъ, Н. Й.	25
Варвара Скальска „	25
А. Дубяньскій „	25
Я. Рогачъ „	25
М. Майчикъ „	20
С. Костецкій „	20
С. Сѣмкôвъ зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	10
В. Карпецъ зъ Бофало, Н. Й.	10
А. Стечиньскій зъ Йонкерсъ, Н. Й.	10
С. Царь „	10
Ф. Франчакъ „	10
Д. Лучковецъ „	10
А. Пашкевичъ „	10
Г. Старанычакъ зъ Гестингсъ, Н. Й.	10
И. Перунъ зъ Нюарку, Н. Дж.	10
М. Войтовичъ „	10
С. Палюхъ зъ Йонкеръ, Н. Й.	5
Ю. Сидоръ	10
Н. Н.	70
Члены Бр. св. Василія въ Джерзі Сити, Н. Дж.	2.78
У М. Семаницкого въ Елизабетпортъ, Н. Дж.	1.50
У Ф. Плѣшки „	60
У В. Порады въ Елизабетъ, Н. Дж.	60
Рускі школярѣ зъ Джерзі Сити, Н. Дж.	54
И. Даньковскій зъ Карнеґі, Па.	10
А. Шаршонь зъ Шамокинъ, Па.	39.60
Разомъ	$120.65

Jersey City, N. J. Nov. 30. 1903.

Иванъ Глова, касіеръ „Народного Фонду“. Ник. Пôдгорецкій, секретарь „Народного Фонду“.

ПОВОРОТНА еміґрація зъ Сп. Державъ росте зъ такою силою, що вже й капіталісты занепокоились не-. Капіталістична преса предсказуе недостачу рукъ до працѣ, наколи такъ дальше пôде. Загаломъ, обчислено, що за послѣдныхъ ... тыжнѣвъ повернуло до Европы около 75 тысячь еміґрантôвъ, найбôльше Италіянцѣвъ, Славянъ и Нѣмцѣвъ.

ПРОЦЕСЪ о противъ-жидовскі розрухи въ Кишеневѣ почавъ ся передъ высшимъ россійскимъ судомъ ... 2. с. м. и буде тревати около пôвтора мѣсяця. Покликано въ той справѣ 566 свѣдкôвъ, зъ котрыхъ переслухано доси 120.

Цѣкаве въ тôмъ процесѣ се, що судъ не хоче переслуховати такихъ свѣдкôвъ, котрыхъ зôзнаня могли бы выкрити дѣйсныхъ виновникôвъ розрухôвъ, въ наслѣдокъ чого зрезигнували изъ своихъ урядôвъ прокураторъ и всѣ адвокаты.

Можна ту примѣнити пословицю, котра каже, що на злодѣю шапка горить. Правительство е головнымъ виновникомъ розрухôвъ, тому боить ся переслухувати ненаручныхъ собѣ свѣдкôвъ.

По причинѣ сего процесу подають рос. часописи ось які статисттчні дані:

Пôдчасъ розрухôвъ розграблено 1350 домôвъ; арештовано 900 особъ; убито 38 жидôвъ и 2 Росіянъ; ранено около 500 жидôвъ и 67 христіянъ; легко ранено 68 поліціянтôвъ, 2 официрôвъ и 5 жовнѣрôвъ.

„Казета“ мощно бр..е.

(Конець).

По руски звучить:

„Устне поучене суду;

МакФарлянъ, судія.

Панове присяжні:

Се справа, въ котрôй Василь Тилявскій оскражуе а Николай Стефановичъ е обвиненымъ. Процесъ той е наслѣдкомъ якихсь обмовныхъ слôвъ, котрыми мавъ выразити ся обвиненый о оскаржуючôмъ. Стороны згодили ся, щобысьте выдали вырокъ на шѣсть и чвертъ цента въ користь оскаржуючого. Черезъ то омине ся неславу, яка конечно выйшла бы зъ судженя такого рода справы въ судѣ хотяй могу сказати, що въ скарзѣ не закидуюесь оскарженому нѣчо неморального.

Натурально, вы розумѣете, що годячи ся на такій вырокъ обвиненый не признае того, що вôнъ выразивъ ся словами, наведеными оскаржуючимъ, мѣжь тымъ якъ оскаржуючій вдоволяе ся карою, яка мѣстить ся въ тôмъ выроку. За вашою згодою выдасть ся вырокъ на шѣсть и чвертъ цента въ користь оскаржуючого.

Отсимъ посвѣдчаю, що яко урядовый стеноґрафъ въ судѣ цивільныхъ справъ я докладно нотувавъ стеноґрафічні записки въ поступованю въ высше наведенôй справѣ та, що повысше мѣстить въ собѣ правдивый и поправный вôдписъ сихъ моихъ записокъ.

Алек. Калловъ,

урядовый стеноґрафъ“.

Зъ тои инструкціи до судѣвъ присяглыхъ слѣдно, що судъ не узнавъ обжалованого виннымъ того, якобы вôнъ допустивъ ся образы гонору, що се булобы нечестію для суду, колибъ така дурна справа якъ скарга о гонôръ „господина“ була суджена та що самъ „господинъ“ Тилявскій годячи ся на вырокъ судѣ призшавъ прилюдно, що его гонôръ не вартае бôльше якъ 6¼ цента.

А тымчасомъ якъ описана та справа въ 46 числѣ „казеты“ Нюйорской? Представлена коротко, але ядерно — 10 брехнями.

1. брехня: „примирился“ — пише редахторъ. Вôдъ найстаршихъ вѣкôвъ на свѣтѣ бувало и буває, що безхарактернымъ чоловѣкомъ кождый бридеть ся и такого оминае, тожь и я не мôгъ мирити ся зъ „господиномъ“ Тилявскимъ.

2. брехня: „въ карнôмъ судѣ закôнчилась справа о. Стефановича“. Редахторъ „казеты“ такъ глубоко чи твердо вченый, що не понимае навѣть того, що скарги о образу гонору судить ся въ судѣ цивільныхъ справъ або въ цивільнôмъ судѣ а не въ карнôмъ. Въ карнôмъ або кримінальнôмъ судѣ судять мабуть такихъ якъ твердовченый редахторъ. Пишучи однакъ „що въ карнôмъ судѣ закôнчилась справа“ хотѣвъ тымъ редахторъ замылити дурнымъ очи: що ось то якого карогôдного чину я допустивъ ся, що ажь въ карнôмъ судѣ мене судили.

3. брехня: „скаржились“ — базґрае такъ редахторъ. Єсли „скаржились“ то значить, що той того а той знову тамтого. Тымчасомъ се брехня, бо менѣ й не снилось скаржити „господина“ Тилявского.

4. брехня: „о. Стеф. чогось все откладалъ росправу“.

Повызша справа, вставлена була въ календарь судовыхъ росправъ на 16 Новембра але такъ несподѣвано, що навѣть адвокаты обохъ сторôнъ о тôмъ не знали а оборонецъ „господина“ мавъ якъ разъ въ той день иншу росправу въ народнôмъ судѣ, отже не мôгъ бы бути присутнымъ одночасно при двохъ росправахъ, длятого адвокаты вôдложили розправу на слѣдуючій тыждень а я о вôдложеню дôзнавъ ся доперва вôдъ адвоката на другій день.

5. брехня: „о. Ст. нанялъ ажь 5 адвокатôвъ“. Якъ видно, то „господинъ такъ восторжествовалъ“ 6¼ центами въ користь свого гонору, що зъ радости забувъ раховати до 5. Я не мавъ 5 а лишь двохъ адвокатôвъ.

6. брехня: „щобъ хлопа нагнати до аресту“. Гнати когось до аресту може хотѣти лишь той, хто скаржить, а не той, що самъ есть оскарженый. Видно, що оскаржуючій бувъ такъ „моцно“ переконаный о своей правдѣ, що самому ему привиджувавъ ся арестъ за правду по его сторонѣ...

7. брехня: „покорился передъ своимъ противникомъ“. Я не покоривъ ся передъ нѣкимъ, а згодивъ ся на условя предложені судѣею, котрі по думцѣ кождого для мене, яко оскарженого, були корисні. Чи не покоривъ ся радше оскаржуючій, що мѣсто 5000 дол. згодивъ ся добровôльно на 6¼ цента вôдшкодованя и тымъ виставивъ себе на смѣхъ? Безхарактерні люде, що нинѣ лижуть те, на що вчера плювали, мусять корити ся, бо они рабами.

8. брехня: „та съ покорою сталъ его просити о прощене!“ Хто уважно перечитавъ якъ ся рѣчь властиво мае, може лишь раменами здвигнути надъ такимъ крученемъ на всѣ боки.

9. брехня: „щобъ тôлько справа не пôйшла передъ судъ.“ Не бреши губонько, бо справа була передъ судомъ и судѣ присяжні затвердили, що гонôръ „господина“ мае бути оцѣненый на 6¼ цента, що самъ интересованый узнавъ за „благополучно“.

10. брехня: „и г-нъ Тылявскій — простилъ.“ Не мавъ кому прощати, бо его нѣхто о тое не просивъ и не мавъ що прощати, бо его нѣхто нѣчимъ не образивъ. Але „господинъ“ Тилявскій не такій твердо вченый якъ редахторъ одъ „казеты“, вôнъ знавъ, що ануж прийде до розправы и его ще засудять поплатити кошта, котрі по розправѣ будуть певно бôльші, якъ передъ росправою. Якій тогды встыдъ? Тожь яко мудрѣйшій вôдъ твердовченого редахторя „одъ казеты“ cховавъ вырокъ на гонôръ до кишенѣ и мудро зробивъ.

Чи „господинъ“ самъ, чи редахторъ, чи хто иншій, досить, що зле прислужили ся направленому на гонорѣ чоловѣкови, коли пôслали и помѣстили брехливый описъ до „казеты“, що змусило мене предстатити цѣлу справу въ правдивôмъ а для „господина“ прикрôмъ свѣтлѣ.

М. Стефановичъ,

рускій священикъ въ Питсбурґу.

Дописи.

Зъ Passaic, N. J.

Рôчный мітинґъ братства св. О. Николая, въ Пасейкъ Н. Дз. вôдбувъ ся дня 6-го Дец. 1903. На мітинґу приступило богато членôвъ до братства и до „Р. Н. С.“ а еще бôльше мають намѣръ вступити слѣдуючого мітинґу. Выбрано слѣдуючій новый братскій урядъ на рôкъ 1904.

Предс. Куз. Дзеба, заст. Ник. Дутка, секр. Дан. Кидонь, заст. Анд. Цѣленько, кас. Юст. Кузмякъ, заст. Теод. Хованецъ, контрольна комісія; и Г. Борухъ и Ал. Сикула, опѣкуны хорыхъ; Вас. Ячичакъ и Он. Брунда, капитанъ, Гр. Пласконь, представитель новыхъ членôвъ В. Шипошь, хорунжій Ив. Кузмичъ, сторожь (дверный) Як. Пелякъ, секр. „Р. Н. Союза“ Т. Носаль.

По перечитаню протокольныхъ книгъ старі урядники належито здали рахунки зъ доходôвъ и розходôвъ за минувшій рôкъ, а опôсля передано всѣ братскі книги и білы контрольнôй комісіи до справдженя рахункôвъ, котра мае переглянути и здати справоздане на слѣдуючôмъ мітинґу.

Дальше подае ся до вѣдомости всѣмъ членамъ бр. св. О. Николая, що пôдъ карою мають явити ся до церкви на 3-ту улицю въ день 25-го Дец., въ латиньскій „Christmas“ на празничну патрональну Службу Божу и Акафистъ до св. О. Николая. На Службѣ Божôй буде спѣвати мѣсцевый хоръ. По богослуженю всѣ братя мають зôйти ся до галѣ пôдъ церквою въ важнôй справѣ. Рôвножь вôдзываемось и до тыхъ братôвъ, котрі еще не належать до нашого братства и „Р. Н. Союза“ нехай не вôдтягають ся, бо нѣхто не може знати яка доля кого де чекае. Нещасте чоловѣка може спôткати и на гладкôй дорозѣ а за пару центôвъ тутъ маете найлѣпшу спосôбнôсть приступити до своеѣ щиро рускои орґанізаціи и братства де забезпечите самі себе и свою фамілію. Отже приступайте чимъ скорше.

Слѣдуючій мітинґъ нашого братства буде на 3-го Януара 1904, якъ звычайно, въ першу недѣлю по першôмъ.

Кузма Дзеба, предс. Даніилъ Кидонь, секр.

Зъ Прайсбурґъ, Па.

Въ ночи зъ 15 на 16-ого сего мѣсяця около 12 год. почула жена п. Мих. Турка крикъ въ курнику. Сейчасъ будила мужа, котрый пошовши заглянути до курника найшовъ тамъ курячого баса, що лапавъ куры одну по другôй и дусивъ. Збѣглось бôльше людей, поимали пташка, повязали а на другій день рано завели до скваера въ парадѣ пообвѣшуваного курками, котрі подусивъ. Скваеръ засудивъ его на арештъ и сейчасъ вôдставили его до джелю въ Скрентонъ, Па. Тимъ курячимъ басомъ бувъ оденъ полякъ тутешный, що скомпанувавшись ще зъ двома другими наробивъ людямъ немало шкоды. Крали они куры, гуси, качки вôвцѣ, словомъ все, що прийшло пôдъ руки.

Ст. Сисакъ.

Заява.

Тому, що зъ многихъ сторôнъ мы одержали листы, въ котрыхъ наші передові люде радять намъ вôдложити наше вѣче, тому, що много нашихъ патріотôвъ не моглибы пріѣхати на 25. с. м., тому нашъ комітетъ ухваливъ згодити ся на се предложене и рѣшивъ скликати

Всенародне Вѣче до Олифантъ, Па., доперва на 22. февруара 1904.

Се подаемо до публичнои вѣдомости, надѣючи ся, що тымъ достойнѣйше зможемо за два мѣсяцѣ привитати нашихъ дорогихъ гостей. Будьте певні, дорогі братя делеґаты, що зъ усеи силы подбаемо про усьо, щобы Васъ задоволити, щобысьте вынесли зъ Олифанту гарні спомины!

Заразомъ просимо всѣхъ братôвъ зъ Олифанту и околицѣ, щобы прійшли на представлене театральне, котре

вôдбуде ся на Christmas 25 с. м.

въ нашôй рускôй школѣ.

Ану братя зô Скрентонъ, Плимонтъ и зъ всѣхъ околичныхъ плейзôвъ!

О год. 7 и пôвъ вечеромъ завитайте до насъ.

Будемо грати „Страйкъ“. Приходить въ той штучцѣ около 20 осôбъ. Є въ нѣй и жидъ, и жандармъ, и хлопцѣ школярѣ и страйкеры и дѣвчата и піякъ и спѣвы всѣлякі. Не пожалуйте пару центôвъ, а забавитесь знаменито.

Не забудьте, що то на Christmas — въ Олифантѣ — о год. 7 и пôвъ вечеромъ.

Комітетъ:

О. Н. Струтиньскій. Ю. Хилякъ,
Ю. Фалатъ, Дм. Іула,
П. Іжа, Ив. Сиакула,
Ив. Бекичъ, Гн. Лиґусъ,
П. Ющакъ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ....Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера...................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:

М. Турокъ....................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.................Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.................Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другй запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете бôльше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрй пишуть самй до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

УПÔМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючй до „Союза“ а маючй высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Андрѣй Варянъ

зъ Ропицѣ Руской, пов. Горлицѣ, Галичина. Прийшовъ до Америки 1893 р. — мае лѣтъ 30. Бувъ секретаромъ брат. св. Мих. въ Elmira Heights за 2 роки — рôвножь бувъ секретаремъ тамошнои церкви. Въ р. 1900 зъорґанізувавъ бр. св. П. и П. въ Syracuse, N. Y., котре належить до Союза и числить понадъ 40 членôвъ; А. Варянъ есть секретаремъ сего братства и Союза вôдъ его заложеня ажь до сего часу. Кромѣ сего есть вôнъ парафіяльнымъ колекторомъ и секретаремъ. Робить въ фабрицѣ плуговъ за молдра.

КВІТЪ $600.00

на шѣсть сотъ долярôвъ, котрй я отримала яко посмертну запомогу по моимъ мужу Григорію Барь зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

McKeesport, Pa. Dec. 15 1903.

Анастазія Варь.
СВѢДКИ: Теодоръ Гришко, Алекс. Русенко ст., Мих. Боднарь, М. Ґрацонь, предсѣд., Алекс. Русенко, мол. сек.

Ч. 235 КВІТЪ $600.00

на шѣсть сотъ долярôвъ, котрй я отримала яко посмертну запомогу по мужу Григорію Вишньовскимъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa. Dec. 9 1903.

Євфимія Вишньовска.
СВѢДКИ: о. Ив. Констанкевичъ, Никифоръ Габура, Г. Малинякъ, предсѣд., С. Хорощакъ, секретарь.

Ч. 237 КВІТЪ $600.00

на шѣсть сотъ долярôвъ, котрй я отримавъ яко посмертну запомогу по Григорію Кобанъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J. Dec. 14 1903.

Кость Кирчôвъ.
СВѢДКИ: Николай Пупчикъ, Дионизій Голодъ, Теод. Цѣшлякъ, предс., Стефанъ Калакука, секр.

Панове мѣсцевй секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Януару и Февруару 1904 по $3.00 вступного.

Андрѣй Живицкій, предсѣд., Павло Капець, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що рôчный мітинґъ М. Р. Н. Союза въ Когузъ, Н. Й., вôддѣлъ 57, вôдбувъ ся дня 6-го Дец. 1903, на котрôмъ выбрано новый Урядъ на рôкъ 1904. Предсѣдатель Тим. Стахъ, секретарь Дам. Мерена, касіеръ Мак. Жидякъ, маршалокъ Гр. Филякъ.

Дамянъ Мерена, м. секретарь.

НОВЫЙ УРЯДЪ

бр. св. Петра и Павла въ Dunlo, Pa., вôддѣлъ 61: Ю. Пучанъ предсѣдатель, Ю. Петрикъ заступникъ, Анд. Цінґель секретарь, Андр. Сулинъ касіеръ, Андр. Шурай дозорця касы, Ю. Гамашь и М. Мигаль опѣкуны хорыхъ. Ив. Кордиякъ заступця братства, Васко Лукачь пôсланець, А. Лукачь капітанъ, Юр. Валькучакъ хорунжій, Иванъ Барна сторожь.

БРАТСТВО

сь. Пр. Илїѣ въ Маганой Плейнъ, Па., в. 28, буде принимати въ Януару 1904 новыхъ членôвъ до братства за $1.50 вступного а до Союза пôсля лѣтъ. Хто мае надъ 40 лѣтъ мусить предложити метрику. Мітинґи вôдбуваютъ ся въ першу Недѣлю мѣсяця.

Н. Дембицкій, секретарь.

УВАГА.

Братство св. О. Николая въ Оборнъ, Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. С. 38, буде отримувати рôчный мітинґъ дня 10-го Януара 1904. Повѣдомляю всѣхъ членôвъ мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ, щобы явили ся на той мітинґъ о годинѣ першой по полудни. Будемо принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного. Русины въ Оборнъ, Н. Й. не належачй до жаднои орґанізаціи приходѣтъ громадно и впишѣтъ ся до нашого братства, бо о нещасте не тяжко.

Секретарь Братства.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія въ Шамокинъ, Па., буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Януару 1904 року, длятого, хто еще не належить до братства нехай корыстае зъ доброи нагоды и приступае.

Гавріилъ Малинякъ, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурдза, секретарь.

БРАТСТВО

сс. Петра и Павла въ Карнеґі, Па. выбрало слѣдуючій новый Урядъ на рôкъ 1904. Ив. Сказко предс., Осифъ Обшарскій заст., Авкс. Крайнякъ касіеръ, Т. Басалыґа заст., Петро Щерба секр. Союза, Гр. Мучка и Гр. Сирко опѣкуны хорыхъ, Ив. Гибай надзиратель надъ опѣкунами хорыхъ, П. Телепъ заст. секретаря, Ю. Шимонікъ маршалокъ.

ПОВѢДОМЛЯЄ СЯ

всѣхъ членôвъ бр. св. Арх. Мих. въ Шамокін, Па., що на рôчнôмъ мітинґу дня 14-го Децембра 1903 зôстали выбранй до Уряду на рôкъ 1904 слѣдуючй: Кондратъ Котаньчикъ предс., Фильо Ватраль заст., Сем. Хорощакъ секретарь, Онуферъ Канючокъ заст., Павло Котаньчикъ касіеръ, Илія Поляньскій заступн.; опѣкуны хорыхъ: Стефанъ Дудра на Shamokin, Теодоръ Челакъ на Brady, Иванъ Дитко на Hickory Ridge, Василь Ґлова на Excelsior, Pa.; контрольна комісія: Теодоръ Воргачь, Йосифъ Пелешь и Семанъ Ґлова; Григорій Гасичь двернікъ.

ПОВѢДОМЛЯЄМО

всѣхъ членôвъ бр. св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn., що рôчный мітинґъ вôдбуде ся въ Недѣлю 27-го Децембра.

На той мітинґъ мае кождый членъ явити ся пôдъ карою 1 00. Члены, котрй мешкають по плейзахъ нехай ся голосять до секретара або предсѣдателя и зволять заплатити залеглый довгъ. Члены зъ Waterbury, Conn. мають выслати 2-охъ делеґатôвъ на рôчный мітинґъ. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ а старый урядъ дасть справоздане зъ своеи дѣяльности и докладный станъ касы. Новыхъ членôвъ будемо принимати за зниженымъ вступнымъ.

А. Горбаль, предс.
П. Ромцьо, секр.
Ф. Студантъ, кас.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Йоанна Хрестителя въ Trauger, Pa. вôдбуде ся дня 10-го сѣчня 1904. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Котрый членъ не появить ся буде платити кару одного дол. Мітинґи вôдбувають ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ въ церковной гали.

За урядъ братскій:
Алекс. Семаницкій, пред.
Мих. Ющакъ, секр.
Вас. Кащикъ, кас.

БРАТСТВО

Пресв. Богородицѣ въ Лансфордъ, Па. буде мати рôчный мітинґъ 3. Януара 1904 року. На мітинґу будуть прочитанй рôчнй рахунки, по тôмъ може кождый предложити на урядникôвъ скаргу, если яку мае и буде полагоджуватись другй братскй справы. На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Членъ, котрый не прийде на мітинґъ заплатить 50 центôвъ кары а урядники доляра. Того самого дня будемо принимати новыхъ членôвъ до братства зовсѣмъ безъ вступного тôлько до Союза мусить заплатити пôсля статутôвъ. Просимо всѣхъ Русинôвъ, абы вступили до нашого братства. Наше братство мае найбôльше членôвъ зо всѣхъ рускихъ братствъ въ Лансфордѣ. Дѣти принимаемо до Союза кождого дня. Хто хоче дати дѣти записати нехай голосить ся до Андрѣа Добоша або до Михаила Терепана.

Урядъ Братскій въ Лансфордъ, Па.

ЧИТАЙТЕ!

Братство св. АА. Петра и Павла въ Болтіморъ, Мд., вôддѣлъ Союза 81, принимае въ мѣсяцю Децембрѣ 1903 новыхъ членôвъ безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся кождои четвертои Недѣлѣ въ мѣсяцю въ ческôй гали. Слѣдуючій мітинґъ вôдбуде ся дня 27-го Децембра 1903 точно о 2-ôй годинѣ пополудни. Просимо всѣхъ, хто не належить ще нѣ до братства нѣ до Союза, щобы прийшовъ на сей мітинґъ.

Т. Дурдела, предсѣдатель,
И. Кульчицкій, секретарь

НА РÔЧНОМЪ МІТИНҐУ

бр. св. О. Николая въ Пасеікъ, Н. Дж. выбрано новый урядъ и ухвалено, щобы кождый членъ явивъ ся на латиньскій Christmas въ Церкви на 3 улицю на патрональну Службу Божу пôдъ карою 3 долярôвъ. По службѣ буде въ гали пôдъ церквою дуже важный мітинґъ.

К. Здзеба, предс. — Д. Кидонь, секр.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Арх. Михаила вôд. 54, въ Terryville, Conn., вôдбуде ся дня 3-го Януара 1904. Хто не прийде на мітинґъ заплатить доляра кары. Будемо выбирати новый Урядъ а старый Урядъ буде складати рахунки. Кождый членъ най вырôвнае свôй довгъ за шапки, статуты и другй рѣчи. Новыхъ членôвъ будемо принимати за одного доляра вступного до братства а до Союза пôсля статутôвъ.

Вступайте всѣ, бо нѣхто не знае свого завтрѣшного дня а Союзъ за 70 центôвъ платить **600 долярôвъ** посмертного.

П. Летита, секретарь.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є вас лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза“!

О хорошй ориґінальнй вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а такожь и о новй вôдзнаки для старшихъ. Кождый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарôвъ сейчасъ менѣ донести, скôлько вôдзнакъ для старшихъ а скôлько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитинячй по 25 ц. и то лишь за готôвку.

С. Ядловскій,
Гол. секретарь.

ЧИТАЙТЕ!

Першій разъ въ Америцѣ! Джерзиситскй школярѣ пôдъ управою п. Ю. Пôдсадочного вôдограють на руске Рождество Христове въ четверъ 7. н. ст. Януара 1904

„НÔЧЬ ВИФЛЕЄМСКУ“

ораторію въ 5 вôдслонахъ, уложену п. І. Луцикомъ зо спѣвами п. Ив. Бужанина, въ просторôй и хорошо урядженôй гали школьнôй пôдъ церквою въ Джерзі Сиτі, Н. Дж. при спôвучасти хору мѣсцевого.

Чистый дохôдъ призначеный (зъ рамени А. Р. Н. Ф.) на основуючу ся Руску Бурсу въ Ню-Йорку, Н. Й.

Вступъ:
Крѣсло першорядне $1.00
„ другорядне 50 ц.
Мѣсце стояче . . . 25 ц.

Запрашае ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

КОМІТЕТЪ.

ВЫКАЗЪ ЖЕРТВЪ

на украиньско-руску бурсу въ Сяноцѣ, въ Галичинѣ, якй сколектували пп. М. Пелехъ и Михайло Майчикъ въ Йонкерсъ, Н. Й.

Харитонъ Дзюбакъ	50
Анастазія Скробала	50
Катерина Стецикъ	25
Марія Поточакъ	50
Катерина Бирва	50
Авксентій Телепъ	1.00
Михаилъ Середенькій	50
Иванъ Костецкій	5
Йоакимъ Рогачь	50
Левъ Ржеховичь	25
Андрѣй Мацко	1.00
Катерина Лещишинъ	50
Андрѣй Драґанъ	25
Дмитро Кузякъ	50
Андрѣй Котелець	25
Николай Страхоцкій	10
Андрѣй Скрабала	25
Захарій Вирва	10
Иванъ Фридрикъ	15
Василь Фридрикъ	10
Федоръ Зятикъ	10
Стефанъ Мурайка	50
Андрѣй Яворскій	10
Осифъ Ковальчикъ	50
Игнатій Карчмѣтъ	10
Федоръ Мѣзянъ	25
Иванъ Ґаранъ	20
Григорій Старенчакъ	25
Иванъ Тикторъ	25
Стефанъ Завискій	10
Петро Тикторъ	20
Стефанъ Фридрикъ	25
Катерина Бирва	25
Ксеня Кункевичь	25
Анастазія Майхровичь	25
Василь Мадарашь	25
Иванъ Лусѣкъ	50
Григорій Бекъ	25
Иванъ Боньчакъ	20
Дмитро Мадарашь	50
Андрѣй Хомякъ	25
Андрѣй Драчь	50
Михаилъ Гулутякъ	50
Илько Лукашкавичь	25
Федоръ Майчикъ	1.00
Андрѣй Мадарашь	25
Михаилъ Майхровичь	25
Марко Негребецкій	25
Стефанъ Оліяръ	50
Андрѣй Репко	50
Теодозія Щеснякъ	50
Андрѣй Сивикъ	25
Осипъ Вариха	25
Палазія Зависка	25
Федоръ Мадарашь	25
Марія Барна	1.00
Иванъ Ґрубякъ	25
Марія Коникъ	25
Анна Кіякъ	1.00
Анна Мадарашь	25
Федоръ Голутякъ	50
Василь Фейда	15
Югаска Скрипакъ	50
Григорій Матѣйчакъ	25
Параска Тринькала	25
Алексей Козяръ	25
Андрѣй Криштофъ	25
Иванъ Квапъ	25
Мѣлька Корилякъ	25
Марко Хома	25
Анна Дурнякъ	25
Текля Пелехачь	25
Титъ Дубець	25
Иванъ Павчикъ	25
Анастазія Сивикъ	50
Фецко Семенъ	25
о. П. Тимкевичь	1.00
Мартинъ Пелехъ	25
Сума	$27.40

Вôдобравъ В. Гришко, 209 Linden St., SCRANTON, PA.

На Фондъ школьной молодѣжи зôбравъ п. Ал. Шаршонь слѣдуючй жертвы:

(Дальше).

Ос. Пелешь	1.00
П. Мерена	50
Д. Гальковичь	50
Ос. Трохановскій	50
Ив. Кузємчакъ	50
Т. Воленьщакъ	50
С. Федорчакъ	40
С. Сметана	25
А. Дудякъ	50
Илія Слота	2.00
В. Горощакъ	1.00
No 2. Н. Мерена	1.00
М. Оліяръ	25
Т. Олещакъ	50
Сиљ. Горощакъ	50
Ос. Суханичь	25
Пав. Ґурецкій	50
Г. Дудякъ	50
Андрей Шаршонь	50
Мик. Кузємчакъ	50
Мойсей Демчко	50
О. Канючокъ	50
Яковъ Тарасъ	50
Зъ попередными	78.60

(Конецьбуде).

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Де есть?

Павло Тузъ зъ Волôвця, повѣтъ Ясло, Галичина. Три мѣсяцѣ сему бувъ въ Дербі, Конн. звôдки десь выѣхавъ. Хто бы знавъ про него зволить написати его сестрѣ

Maria Tuz,
24 Clinton St., NEW YORK, N.Y.

Де есть?

Петро Янковичь зъ Святковы ве. пов. Ясло, Галичина. Чотыри роки якъ прийшовъ до Америки, мае лѣтъ около 30, робивъ въ желѣзнôй фабрицѣ. Мае бути въ Cleveland, O. Голосити на адресу

Alex Baligrotski,
Box 24, DESLOGE, MO.

ВСЯЧИНА.

ШКОЛЫ ВЪ ВАВИЛОНѢ ПЕРЕДЪ 4.000 ЛѢТАМИ.

Дослѣдникъ старинного сходу, Винкентій Шайль, вôдкривъ надъ Евфратомъ звалища мѣста Сіпары, а въ нѣмъ шкôльный будинокъ зъ бібліотекою, писаною клиновымъ письмомъ на глиняныхъ табличкахъ. Сіпара ествувала передъ 4.000 лѣтъ, була невеличкимъ мѣстомъ и въ політичнôмъ житю Вавилона не вôдôграла значнѣйшои ролѣ. Однакъ подъ зглядомъ культуральнымъ Сіпара займала первородне мѣсце. Въ нѣмъ була святыня бога сонця »Шамашь«, до якои зъ цѣлого Вавилону що року приходили тысячѣ путниковъ. При святыни жили священики и удержували школу, зъ якои выходили ученй, письменники и політики. Ученики сеи школы рекрутували ся зъ цѣлои державы вавилоньской. Въ нѣй ученикъ мусѣвъ впередъ вправляти ся въ нелегкôй штуцѣ писаня и читаня клинового письма. Се письмо було таке тяжке, що ученикъ цѣлыми лѣтами слѣпавъ зъ деревлянымъ або металевымъ рыльцемъ въ рукахъ надъ глиняными табличками заки мôгъ вправно писати. Такй задачѣ ученика поправлявъ учитель и поучувавъ про тайны правописи. Всѣ тй задачѣ переховали ся въ будинку шкôльнôмъ и въ бібліотецѣ вôдкопанôй Шайльомъ. Школа була простора, а въ однôмъ кутѣ стояла бібліотека въ видѣ великои печи. Въ бібліотецѣ було повно глиняныхъ табличокъ зъ интересными текстами святыхъ пѣсень, вымкôвъ законôвъ, листôвъ, умовъ, словарѣвъ, граматикъ, математичныхъ вправъ и т. ин. На однôй зъ табличокъ вырыто слова: »Хто вôдзначить ся въ школѣ добрымъ письмомъ, сей буде сіяти наче сонце«. Зъ найденыхъ табличокъ Шайль уложивъ цѣлу програму науки. Найбôльше часу посвячувано науцѣ писаня и читаня. Опôсля йшла граматика, а якъ видно зъ письма, ученики вправляли ся въ вôдмѣнахъ именникôвъ и дѣесловôвъ. Дальше учено складнѣ и стилістики. Крôмъ того учено аритметики, ґеометріи, астрономіи, літературы церковнои и свѣтскои, права и т. ин. Укôнченый студентъ бувъ образованый всесторонно и мôгъ займати найвысшй достоиньства въ церквѣ и державѣ. Ся школа, якъ высше наведено, ествувала тому 4.000 лѣтъ въ часѣ панованя короля Гамурабія, про якого згадуе часто въ запискахъ сіпарской школы.

ВЕЛИЧЬ ДНЕВНИКАРСТВА.

Оденъ статистикъ обчисливъ, що число часописей въ свѣтѣ доходить до 12 міліонôвъ чиселъ денно. Скôльбсть паперу зъ нихъ можна-бы покрити 10 тысячь квадратовыхъ миль. Тй часописи друкують ся на 781.250 метричныхъ сотнарôвъ паперу, а коли бы замѣсть кождого примѣрника взяти одну секунду, то треба бы 333 лѣтъ, заки уплинули бы тй секунды. Коли бы такъ положити аркушь на аркуши, то тй часописи дали бы гору, высоку на 490—500 англійскихъ миль. А якъ почислити, що кождый чоловѣкъ посвячуе на прочитане часописи тôлько 5 минутъ, то прійдемо до переконаня, що людскôсть потребуе щодень на перечитане тихъ часописей 100 тысячь лѣтъ.

СВѢТЪ ВЪ ЧИСЛАХЪ.

— Въ 1902 роцѣ було въ Чікаґо, Ил. 128 случаѣвъ убійствъ и мордôвъ.

— На 56 міліонôвъ всѣхъ жителѣвъ Нѣмеччины 53 міліоны говорить нѣмецкою мовою, 2 міліоны 500 польскою, 200 тысячь французскою, 140 тысячь даньскою, а 153 тысячѣ російскою и ческою.

— Въ мѣсяцю жовтню 1903 р. числила постôйна армія Сп. Державъ 55 тысячь рядовыхъ жовнѣрѣвъ и 3 тыс. 684 офіцирôвъ. Краевои обороны або т. зв. міліціи було въ тôмъ часѣ 116 тысячь 542.

— На свята Рождества Христового ѣде що року изъ Сп. Державъ до Европы около 50 тысячь осôбъ.

— Число чужинцѣвъ на Буковинѣ пôсля остатнои переписи выносить 5 тыс. 787. Зъ того було 2 тысячѣ 45 Мадярôвъ, 1 тысячѣ 488 Росіянъ, 210 Нѣмцѣвъ (зъ нѣмецкои державы), 330 Италійцѣвъ, 1 тыс. 504 Румунôвъ, 101 Швайцарцѣвъ, 168 Турковъ, 25 Болгаръ, 11 Французôвъ, 9 Боснякôвъ, 7 Грековъ и 2 Англійцѣвъ.

— Поліція мѣста Лондону складае ся зъ 14 тысячь 476 людей, а еи платня выносить 7 міліонôвъ долярôвъ.

Смѣшне.

НЕ ДАЛА СЯ ОДУРИТИ.

Президентъ Рузвельт оглядавъ недавно стацію еміґрантôвъ на островѣ Елисъ Айлэндъ. Показали его однôй нѣмецкôй жѣнцѣ, але она нѣякъ не могла зрозумѣти, що то за така рыба — президентъ. Тодѣ сказано ѣй: то американьскій цѣсарь. Теперь зрозумѣла. Абы переконати ся, чи то правда, выймила центъ и приглядала ся образови Индіянина, що находить ся на центахъ. Але вôнъ анѣ разъ не подôбный до президента Рузвелта. Тодѣ розсмѣяла ся и крикнула: „Ого, не здурите мене, мои любі“.

ВЪ ШКОЛѢ.

— Скажи менѣ, Николко, якъ называешь ся першій чоловѣкъ?

— Адамъ.

— А его жѣнка?

— Адамиха.

МОЖЕ Й ПРАВДА.

— Чому пацюкъ клонить голову въ долину и все ходить похнюпленый?

— Бо встыдае ся, що его батько и мати були свиньми...